

ความเชื่อมโยงสอดคล้อง ของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ

FIUเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว สำหรับผู้ที่มีความสนใจติดตามข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจของประเทศว่า นโยบายทางเศรษฐกิจสำหรับระบบเศรษฐกิจหนึ่งๆ ประกอบไปด้วย 3 นโยบายหลัก ได้แก่ นโยบายการคลัง นโยบายการเงิน และนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งแต่ละนโยบายก็มีเป้าหมายหลักที่แตกต่างกันไป เช่น นโยบายการคลัง ก็จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศ การสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ลดปัญหาความยากจน ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ฯลฯ

ในขณะที่นโยบายการเงิน ก็จะเน้นเป้าหมายทางด้านสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่สำคัญก็ได้แก่ การสร้างเสถียรภาพทางด้านราคา ความมีเสถียรภาพของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ฯลฯ

ในส่วนของนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน เป็นนโยบายทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เมื่อประเทศไทยรวมทั้งหลายๆ ประเทศในโลกหันไปใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการได้ กล่าวคือ ให้มีหน่วยงานภาครัฐ (ซึ่งโดยปกติจะเป็นธนาคารกลางของประเทศนั้นๆ ในกรณีของประเทศไทยก็เป็นความรับผิดชอบของ ธปท.) ในการบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนให้มีเสถียรภาพ

ดังนั้น เป้าประสงค์สำคัญของการดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน คือ การรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ไม่ได้เป็นการกำหนดค่าของอัตราแลกเปลี่ยน เพราะเราเชื่อว่า (เมื่อเลือกใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว) ตลาดสามารถกำหนดค่าของอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมได้ดีกว่าการให้ใครผู้ใดผู้หนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้กำหนดตลาดก็จะทำหน้าที่ผ่านกระบวนการทำงานของอุปสงค์อุปทานสำหรับเงินสกุลหนึ่งๆ และกำหนดค่าของอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเงื่อนไขของตลาด

การตัดสินใจที่จะเข้าแทรกแซงค่าเงินจึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอย่างระมัดระวังถึงเหตุผลของการเข้าแทรกแซงนั้น ซึ่งต้องอธิบายได้ด้วยว่าในสถานการณ์นั้น เหตุใดตลาดไม่สามารถทำหน้าที่ของมันได้ หรือทำได้ไม่สมบูรณ์ เกิดความล้มเหลวของตลาด (Market Failure) รวมทั้งต้องคำนึงด้วยว่า การเข้าแทรกแซงนั้นมีต้นทุนทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมมากน้อยเพียงใด และเราก็ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการที่ประเทศหนึ่งประเทศใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเปิดขนาดเล็กที่อนุญาตให้เงินทุนทั้งระยะสั้นและ

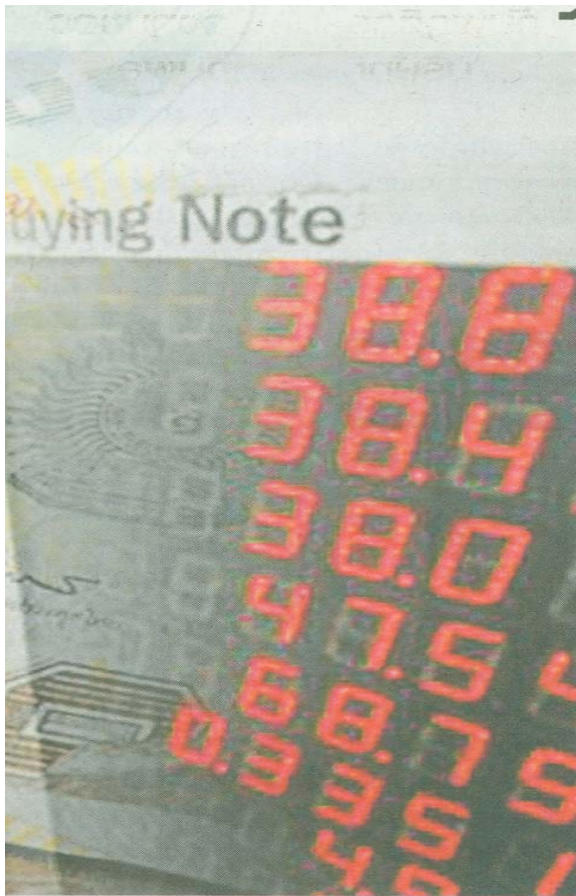
ระยะยาวสามารถเคลื่อนย้ายเข้าออกได้อย่างเสรีในระดับหนึ่งนั้น

การจะกำหนดค่าของอัตราแลกเปลี่ยนโดยคิดกันเองว่าเป็นอัตราที่เหมาะสมนั้น อาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เช่นเดียวกับที่ประเทศไทยได้เคยประสบพบเจอมาแล้วในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540

ข้อเรียกร้องที่ให้มีการดูแลค่าเงินบาทไม่ให้แข็งค่าเกินไป (หรืออ่อนค่าเกินไปในบางช่วงเวลา) จึงเป็นข้อเรียกร้องที่ฟังดูเลื่อนลอยและไม่สมบูรณในแง่ที่ว่า ผู้เรียกร้องมีค่าเงินบาทที่เหมาะสมอยู่ในใจแล้วหรือว่าเป็นเท่าไร? จึงจะสามารถบอกได้ว่าค่าเงินบาทแข็งไป (หรืออ่อนไป) เราทราบได้อย่างไรว่าอัตราแลกเปลี่ยนในปัจจุบันเป็นค่าเงินบาทที่แข็งเกินไป (หรืออ่อนเกินไป) และถ้าอัตราแลกเปลี่ยนที่เห็นเหมาะสมนี้ไม่ใช่อัตราแลกเปลี่ยนเดียวกันกับที่ตลาดกำหนด ก็ย่อมเกิดการเก็งกำไรในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน กลับกลายเป็นการสร้างความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนให้เพิ่มมากขึ้นไปอีก

ถ้าคิดต่อไปถึงเรื่องผลประโยชน์และต้นทุนของการดูแลให้ค่าเงินบาทเป็นเท่านั้นเท่านี้ ก็จะ

ความเชื่อมโยงสอดคล้อง ของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ

ยิ่งก่อให้เกิดความเห็นที่ขัดแย้ง เพราะขณะที่กลุ่มหนึ่งได้ประโยชน์จากค่าเงินที่แข็ง ก็จะมีอีกกลุ่มหนึ่งในระบบเศรษฐกิจที่ได้รับความเสียหายหรือความเดือดร้อนเสมอ การเข้าแทรกแซงค่าเงินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการบั่นทอนผลประโยชน์ที่ผู้ได้รับประโยชน์จกค่าเงินแข็งจะได้รับเท่านั้น ต้นทุนของการเข้าไปแทรกแซงนั้นยังต้องถูกแบกรับโดยคนส่วนใหญ่ในระบบเศรษฐกิจอีกด้วย

ดังนั้น ตรรกะของการดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของการดูแลให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ เพราะเชื่อว่าความมีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนนั้นเป็นสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ที่รัฐพึงจะจัดหาให้กับทุกคนในระบบเศรษฐกิจ

ความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างหน่วยงานทางด้านเศรษฐกิจในการดูแลนโยบายเศรษฐกิจของประเทศดังที่ปรากฏเป็นข่าวคราวใหญ่โตในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นเครื่องบ่งชี้ที่ดีให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องมือในการดำเนินนโยบายแต่ละนโยบายนั้น อาจมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทิศทางที่แตกต่างกัน เช่น การดำเนินนโยบายการเงินผ่านช่องทาง

กับเศรษฐกิจ

■ **สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข**

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ บิดา
www.econ.nida.ac.th
santi_nida@yahoo.com

อัตราดอกเบี้ย ผู้ดูแลมาตรการทางการคลังที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การขยายตัวทางเศรษฐกิจย่อมอยากเห็นการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มาตรการทางการคลังนั้นมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี เศรษฐกิจขยายตัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ในขณะเดียวกัน ผู้ที่ดูแลนโยบายการเงินที่เน้นในเรื่องการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจก็จะกังวลกับปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ แรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อ ปัญหาฟองสบู่ที่เกิดขึ้นจากการเก็งกำไรในสินทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ก็จะดำเนินนโยบายไปในทิศทางตรงข้าม เพื่อชะลอความร้อนแรงของเศรษฐกิจ

การดำเนินมาตรการทางการคลังกับมาตรการทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนก็จะมีประเด็นตกเตียงกันในลักษณะเดียวกันนี้ได้เช่นกัน ความสมดุลและสอดคล้องกันของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจด้วยมาตรการทั้ง 3 ด้านนั้น จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินนโยบายทั้ง 3 ด้าน ในทางกลับกัน ถ้าการดำเนินนโยบายทั้ง 3 ด้านนั้นขาดความสมดุล ก็จะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อระบบเศรษฐกิจได้เฉกเช่นกัน ดังนั้นก็ได้แต่หวังว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลนโยบายทางเศรษฐกิจจะได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศมากกว่าผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในระบบเศรษฐกิจเป็นฐานในการดำเนินนโยบาย หลีกเลี่ยงการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินมาตรการของหน่วยงานอื่น และที่สำคัญ หน่วยงานที่ดูแลการดำเนินนโยบายนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อการดำเนินนโยบายนั้นๆ ด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะที่ผ่านมาดูเหมือนว่าเราจะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้กันน้อยเกินไปมาก ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตรวจสอบการทำงาน (Monitoring) โดยภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ■